

Det eneste alternativ til frihedsstraf, der i beskedent omfang har været forsøgt i København og Nordjylland og nu skal udbredes som forsøg til resten af landet, er samfundstjeneste.

Her foreligger der imidlertid et brud med de forudsætninger, der blev lagt til grund ved tjeneestens indførelse.

Tjenesten er vedtaget som alternativ til frihedsstraf, og må kun tildeles folk, der skulle have været idømt en sådan. Da kriminalforsorgen er pålagt at klare alle ekstraopgaver inden for den fastlagte budgetramme bør midlerne til samfundstjenesten naturligvis tages fra fængslerne. I stedet er de taget fra KIF og blokerer for det øvrige resocialiserende og kriminelitetsforebyggende arbejde. Der bør nedlægges fængselspladser i takt med samfundstjenestens udbygning.

De sparede penge kan overføres til en række alternative formål. Til KIF med henblik på udbygning af samfundstjenesten og tilsyn med alternativtjeneste. Til etablering og klientbetaling for placering i alternativtjeneste. Men også til en række forbedringer på anstalterne. Bedre og mere selvstændiggørende undervisnings- og arbejdsmuligheder, ombygninger og velfærdsforbedringer. Endelig kunne midler også anvendes til det kriminalpræventive råds succesrige miljøarbejde i boligkvarterer.

Samtidig bliver der luft til en række andre påtrængende reformer som f.eks. indførelse af regionalfængsler, så de indsatte ikke deporteres flere hundrede km fra deres sociale forbindelser.

Der bør indføres lokale tilsynsråd med ret og pligt til at holde kontakt med de indsatte og modtage klager.

Tanker, der peger i de nævnte retninger, er for nylig fremført i kriminalpolitiske oplæg fra Kriminalforsorgsforeningen, der organiserer forsorgs-, undervisnings- og administrationsmedarbejdere i kriminalforsorgen.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

ad 1.

Undersøgelser tyder på, at en kort afsoning i de fleste tilfælde er mindst lige så effektiv som en lang, især hvis den straffede indsattes hurtigt efter dommen. Prøveløsladelsesordningen opfattes som vilkårlig, fordi ca. 10 pct. får afslag. Faste kombinationsdomme, hvor der automatisk sker løsladelse efter 1/3 afsoning, lægger den fulde kompetence ved domstolene og fjerner elementet af tidsubestemthed. I den betingede periode kan der via tilsyn

sikres en social støtte til resocialisering, og at der kan gribes hurtigt ind i tilfælde af risiko for eller forekomst af ny kriminalitet.

ad 2.1.

Tidligere kriminalforsorgsdirektør Brydensholt har foreslået sådanne ordninger, der fungerer flere steder i udlandet, indført her i landet. Offer og gerningsmand kan ved tyverier, indbrud og hærværk aftale bøde, erstatning og/eller erstatningstjeneste (f.eks. reparation) sammen med en dommer.

ad 2.2.

Det er vigtigt at understrege, at der skal lægges særlig vægt på gennemførelsen af forsøget med samfundstjeneste, så dette snarest kan omdannes til en permanent ordning med hensyntagen til de indhøstede erfaringer.

Da samfundstjeneste udelukkende er et alternativ til frihedsstraf, skal midlerne hertil i overensstemmelse med forudsætningerne ved iværksættelsen af forsøg med samfundstjeneste tages fra anstalterne.

ad 2.3.-2.4.

Den nuværende § 49, stk. 2, i straffeloven er benyttet i alt for få tilfælde, fordi reglerne for dens anvendelse er fastlagt alt for snævert. Forslaget om alternativtjeneste tilsigter, at de ca. 90 pct. af de fængselsdømte, der reelt er kommet ud i kriminalitet på grund af massive sociale og psykiske problemer og belastninger, får et tilbud, der kan støtte dem i en ægte personlig udvikling. Såfremt kriminalforsorgen kan tilbyde en eventuel etableringsstøtte og tilsyn samt især en rimelig betaling for ophold, kan en udbredelse af produktions- og integrationskollektiver, der i mange tilfælde bagefter kan tilbyde en mere varig løsning, fremmes.

På KIFs institutioner kan et antal pladser anvendes, og der kan gøres en bevidst indsats for oprettelse af nye selvstændige integrationskollektiver i tæt kontakt med KIF.

ad 2.5.

Alternativtjeneste og fritidsafsoning i stedet for anstaltophold er kun realistisk under ret frie opholdsforhold, såfremt den skal tjene til udvikling af ansvarlighed og selvstændighed. Derfor må misbrug af de frie rammer medføre konsekvenser. Det er dog vigtigt, at klienterne får chance for at vænne sig til den øgede frihed. Konsekvenser for småforseelser og alvorlige forseelser 1. og 2. gang optrappes gradvis, men må ikke afskære muligheden for fortsat alternativtjeneste. Først efter alvor-